

Uzasadnienie

Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2020 r. poz. 342), zwane dalej „rozporządzeniem” stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 40 ust. 4 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 6 grudnia 2024 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1863) wprowadziła nową definicję przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów. Definicja ta stanowi, że w odniesieniu do jednostek innych niż określone w art. 3 ust. 1 pkt 30a lit. b–e ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”, przez przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów rozumie się przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów, z uwzględnieniem dotacji, opustów, rabatów i innych zwiększeń lub zmniejszeń, bez podatku od towarów i usług oraz innych podatków bezpośrednio związanych z obrotem. Oznacza to, iż z kategorii tej usunięte zostały przychody ze sprzedaży materiałów.

W celu zapewnienia spójności sposobu prezentowania przychodów przez jednostki stosujące przepisy rozporządzenia konieczne jest wprowadzenie analogicznej zmiany do załącznika nr 10 „Rachunek zysków i strat jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego (wariant porównawczy)” do tego rozporządzenia.

Z uwagi na fakt, iż zmieniane pozycje rachunku zysków i strat mają charakter dostosowawczy do zmian wprowadzonych w ustawie o rachunkowości, a także nie są one związane z podstawową działalnością jednostek stosujących rozporządzenie i sprzedaż materiałów występuje w tych jednostkach w sporadycznych przypadkach, proponowane zmiany można uznać za zmiany o charakterze porządkowym.

Dodatkowo, w związku z wystąpieniem pokontrolnym związanym z kontrolą Najwyższej Izby Kontroli (NIK) nr I/24/001/KBF „Sporządzanie bilansu budżetu państwa za rok 2023 oraz prawidłowość prowadzenia ewidencji, stanowiącej podstawę sporządzenia bilansów budżetu państwa za lata 2021-2023” nastąpiła pilna potrzeba zmiany przepisów rozporządzenia. Zaproponowane zmiany mają na celu realizację wniosków NIK m.in. poprzez wprowadzenie:

zakresu informacyjnego sprawozdania finansowego budżetu państwa składającego się z bilansu budżetu państwa i informacji dodatkowej, uzupełnienia zakresu informacyjnego bilansu budżetu państwa, przepisów dotyczących terminów zamykania i ostatecznego zamykania ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę do sporządzenia sprawozdania finansowego budżetu państwa oraz wydłużenia terminów na sporządzenie i publikację sprawozdania finansowego budżetu państwa.

Omówienie poszczególnych zmian w projekcie:

§ 1 projektu:

Pkt 1 – we wniosku NIK nr 4a wskazano na celowość uzupełnienia bilansu budżetu państwa o dodatkowy element, jakim jest informacja dodatkowa. Projektowany przepis wychodzi naprzeciw temu wnioskowi wprowadzając obowiązek sporządzenia sprawozdania finansowego budżetu państwa składającego się z bilansu budżetu państwa i informacji dodatkowej. Sprawozdanie finansowe budżetu państwa sporządza się na podstawie informacji przygotowanych w układzie tego sprawozdania, sporządzonych na podstawie zestawienia obrotów i sald kont księgowych stosowanych do ewidencji budżetu państwa, potwierdzonych przez osoby odpowiedzialne za sporządzenie tych informacji i zestawień.

Pkt 2 – wprowadza przepisy dotyczące zamykania i ostatecznego zamykania ksiąg rachunkowych, stanowiących podstawę do sporządzenia sprawozdania finansowego budżetu państwa. Zamknięcie ksiąg rachunkowych powinno nastąpić w ciągu 5 dni od dnia podjęcia przez Radę Ministrów uchwały w sprawie zamknięcia rachunków budżetu państwa. Natomiast ostateczne zamknięcie ksiąg rachunkowych – nie później niż w ciągu 5 dni od dnia publikacji sprawozdania finansowego budżetu państwa w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Finansów.

Pkt 3, pkt 4, pkt 5 lit. a i pkt 6 – projektowane zmiany mają charakter porządkowy i dostosowują przepisy rozporządzenia do zmian wskazanych w pkt 1.

Pkt 5 lit. b i pkt 7 – we wniosku NIK nr 4b wskazano na celowość wprowadzenia obowiązkowej korekty bilansu budżetu państwa po sporządzeniu sprawozdania Rady Ministrów z wykonania budżetu państwa za dany rok budżetowy. Projektowane rozwiązanie wychodzi temu naprzeciw wprowadzając przepisy wydłużające terminy na sporządzenie i publikację sprawozdania finansowego budżetu państwa.

Pkt 8 – w uwadze NIK nr 2 wskazano na wątpliwości związane z interpretacją zakresu informacyjnego pozycji II. Aktywa netto budżetu bilansu budżetu państwa w części pasywa (załącznik nr 8 do rozporządzenia) tj. wyniku na operacjach niekasowych. Projektowana

zmiana wychodzi temu naprzeciw poprzez dodatnie pozycji: „Skumulowany wynik na operacjach niekasowych”.

Pkt 9 – we wniosku NIK nr 4a wskazano na celowość uzupełnienia bilansu budżetu państwa o dodatkowy element, jakim jest informacja dodatkowa. W związku z tym w rozporządzeniu wprowadzono obowiązek sporządzania sprawozdania finansowego budżetu państwa składającego się z bilansu budżetu państwa i informacji dodatkowej. Zakres informacyjny Informacji dodatkowej do bilansu budżetu państwa określa dodany załącznik nr 8a.

Pkt 10 – w załączniku nr 10 do rozporządzenia usuwa się pozycję przychody ze sprzedaży materiałów i pozycję wartość sprzedanych materiałów. Zmiana ta jest konsekwencją wprowadzenia nowej regulacji w ustawie o rachunkowości tj. w art. 3 ust. 1 pkt 30a (definicja przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów) oraz zmiany w art. 3 ust. 1 pkt 32 lit. b oraz art. 42 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Materiały, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 19 ustawy o rachunkowości, stanowią rzeczowe aktywa obrotowe nabyte w celu zużycia na własne potrzeby. Zatem sprzedaż materiałów nie stanowi elementu przychodów z podstawowej działalności operacyjnej. Sprzedaż tych składników aktywów wiąże się jednak z działalnością operacyjną jednostki, dlatego zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości, przychody i koszty z tytułu sprzedaży tych składników aktywów będą ujmowane nadal w ramach działalności operacyjnej, która obejmuje również pozostałe przychody i koszty operacyjne. Oznacza to, że sprzedaż materiałów będzie prezentowana odpowiednio w pozostałych przychodach lub pozostałych kosztach operacyjnych,

§ 2 projektu:

Sprawozdanie finansowe budżetu państwa będzie sporządzane po raz pierwszy za rok 2024 i będą miały do niego zastosowanie przepisy rozporządzenia w brzmieniu nadanym projektowanym rozporządzeniem.

§ 3 projektu:

Przepisy rozporządzenia w brzmieniu nadanym projektowanym rozporządzeniem będą miały zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań finansowych sporządzonych za rok 2025. Natomiast do sprawozdań finansowych sporządzonych za rok 2024 będą miały zastosowanie przepisy dotychczasowe, z tym że wystąpienie w roku 2024 transakcji związanych ze sprzedażą materiałów będzie się wiązało z koniecznością ujawnienia w pozycji II pkt 2.5 informacji dodatkowej (załącznik nr 12 do rozporządzenia) kwot: przychodów netto ze sprzedaży materiałów oraz wartości sprzedanych materiałów. Proponowane podejście pozwoli zachować spójność z przepisami ustawy o rachunkowości pozostawiając jednocześnie czas niezbędny na dokonanie zmian dostosowawczych w systemach informatycznych jednostek zobligowanych do stosowania zmienianego rozporządzenia.

§ 4 projektu – określa termin na wejście w życie rozporządzenia, tj. dzień następujący po dniu ogłoszenia. Odejście od 14-dniowego okresu *vacatio legis* jest spowodowane koniecznością jak najszybszego wejścia w życie rozporządzenia z uwagi na konieczność dostosowania przepisów rozporządzenia do zmian w ustawie o rachunkowości wprowadzonych ustawą z dnia 6 grudnia 2024 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw. Podkreślenia wymaga, że sprawozdania finansowe jednostek stosujących przepisy rozporządzenia sporządzane są, co do zasady, do dnia 31 marca następnego roku. Oznacza to, że jednostki powinny wykazać przychody ze sprzedaży materiałów w informacji dodatkowej stanowiącej integralną część sprawozdania finansowego sporządzonego za 2024 rok obrotowy. Jednocześnie przepisy wprowadzające załącznik nr 8a (Informacja dodatkowa do bilansu budżetu państwa) oraz przepisy dotyczące m.in. zakresu informacyjnego sprawozdania finansowego budżetu państwa, uzupełnienia zakresu informacyjnego bilansu budżetu państwa, przepisów dotyczących terminów zamykania i ostatecznego zamykania ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę do sporządzenia sprawozdania finansowego budżetu państwa oraz wydłużenia terminów na sporządzenie i publikację sprawozdania finansowego budżetu państwa powinny mieć zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdania finansowego budżetu państwa sporządzonego za rok 2024. Jednocześnie zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją na przeszkodzie wejściu rozporządzenia w życie w tym terminie.

Projekt rozporządzenia nie podlega obowiązkowi notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Nie istnieje również konieczność przedstawienia projektowanego rozporządzenia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia, zgodnie z § 27 ust. 4 i § 39 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806).

Zawarte w projekcie regulacje nie będą miały wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 23, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, z chwilą skierowania do

uzgodnień, konsultacji publicznych oraz opiniowania projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.